

**SAOPŠTENJE ZAHIRA TANINA, SPECIJALNOG PREDSTAVNIKA
GENERALNOG SEKRETARA I ŠEFA UNMIK-A
DEBATA SAVETA BEZBEDNOSTI O UNMIK-U**

Njujork

14. novembar 2017

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Na početku, gospodine predsedniče, želim da Vama i Italiji čestitam na predsedavanju Savetom ovog meseca, i zadovoljstvo mi je da prisustvujem danas ovom sastanku.

Poslednji izveštajni period je dovoljno prikazan u izveštaju Generalnog sekretara, koji danas razmatramo. Ja bih vas dodatno izvestio o nedavnim značajnim dešavanjima koja su se dogodila po završetku perioda obuhvaćenog izveštajem.

Dana 19. oktobra, održani su opštinski izbori širom Kosova - drugi po redu lokalni izbori na Kosovu od postizanja sporazuma o načelima dijaloga Beograda i Prištine, 19. aprila 2013. Ovo je, dakle, drugi put da su četiri većinske srpske opštine na severu Kosova učestvovala na takvim izborima. Izbori su protekli uz veliku izlaznost birača širom Kosova, naročito u sredinama s većinskim srpskim stanovništvom. Ovim je stanovnicima Kosova pružena mogućnost da izaberu svoje najneposrednije lidere i tako izraze svoje stavove o političkim prioritetima, kao i o uspešnosti i učinku glavnih suparničkih stranaka. Preko 7.000 kandidata se nadmetalo na Kosovu. Zabeleženo je značajno povećanje učešća Srba u opštinama sa srpskom većinom; prosečna izlaznost u ovim opštinama iznosila je 43.4%, u poređenju sa oko 38% u 2013. godini. U četiri severne opštine, razlika je bila još

izraženija: 44% u poređenju sa izlaznošću od 24% u 2013. Evropska unija je rasporedila na dan izbora oko 100 posmatrača na celom Kosovu, a OEBS je pomagao u sprovođenju glasanja u severnim opštinama. Obe organizacije pohvalile su uglavnom mirne i uredno sprovedene izbore, ali su posmatrači EU takođe naglasili da su u opštinama sa većinskim srpskim stanovništvom na kampanju uticali ograničena konkurentnost i zastrašivanje.

Kao što sam izvestio u avgustu, višestruki izborni procesi ove godine na Kosovu proizveli su period u kojem je malo odluka moglo da bude doneseno bez neophodnih ovlašćenja u Prištini. S drugim krugom opštinskih izbora, zakazanih za 19. novembar, i izbornim procesima koji se sada bliže kraju, nadam se da će se takvo stanje ubrzo promeniti. Već se naziru neki obećavajući znaci. Nova Skupština Kosova je, 31. oktobra, nakon drugog razmatranja, usvojila budžet Kosova, uprkos tesnoj većini u vladi. Srpski poslanički klub i Kabinet Premijera saradivali su u ostvarivanju ovog rezultata, a vidimo i znake pomaka u pogledu drugih bitnih socijalnih i ekonomskih pitanja, koja su neprestano odlagana tokom dugotrajnog izbornog perioda.

Ostaje pitanje onoga što predstoji. U protekla tri meseca, imao sam priliku da razmenim mišljenja o situaciji sa mnogim sagovornicima, u Prištini, u Beogradu, i šire. Želeo bih da istaknem činjenicu da sve strane generalno dele mišljenje da je stanje stvari između Beograda i Prištine takvo da ima potencijal da prevaziđe ovaj nesrećni i dugotrajni zastoje.

Gospodine predsedniče,

Dana 24. oktobra, 40 novih sudija i 13 novih javnih tužilaca iz srpske zajednice položilo je zakletvu na Kosovu, što je značajan korak u sprovođenju prvog sporazuma postignutog uz posredovanje EU. Ovi sudski službenici će raditi u okviru jedinstvenog kosovskog pravosudnog sistema. U toku je i sprovođenje dogovora u vezi sa logistikom i raspoređivanjem osoblja, uz podršku svih međunarodnih aktera na Kosovu, između ostalih i Unmika. Strane treba pohvaliti zbog preduzimanja koraka napred. Oblast pravosuđa je značajno zaostajala u odnosu na sprovođenje ostalih dogovora, kao što su integracija policije i preduzimanje tehničkih koraka u oblastima telekomunikacija i komunalnih usluga.

Međutim, podjednako je važno napomenuti da, sveukupno, primena sporazuma postignutih u 2013, i još ranije, ostaje i dalje, u najboljem slučaju, sporadična i promenljiva. U okviru dijaloga uz posredovanje EU, tehničko sprovođenje sporazuma zahteva značajniju posvećenost obeju strana. Najočigledniji nedostatak je izostanak napretka u primeni dogovora o Zajednici opština sa većinskim srpskim stanovništvom.

Gospodine predsedniče,

Značajan napredak je već ostvaren, a dijalog koji se u Briselu vodi uz posredovanje EU i dalje je suštinski element u širem procesu. Uporedo s ovim nastojanjem, napredovao je i Berlinski proces pod okriljem Evropske unije, u okviru kojeg se razmatra mogućnost budućeg proširenja Evropske unije. Pokrenut na Konferenciji država zapadnog Balkana 2014, nastavljen je zasedanjima 2015. u Beču, 2016. u Parizu i 2017. u Trstu. Njegova snaga leži u neizbežnom zaključku da privredni rast, mir i prosperitet zavise od kvaliteta odnosa među susedima, od stvaranja povoljnog prostora za povezivanje, i od izgleda za višestranu

interakciju. Razgovori koje sam vodio sa liderima u Beogradu, Prištini i Tirani uverili su me da svaki od ovih važnih centara shvata ovo načelo u tom svetlu.

Ono što danas mogu da kažem u vezi sa političkim dijalogom Beograda i Prištine, koji je pretrpeo dugotrajan prekid, jeste da su obe strane itekako svesne njegove važnosti i njegovog potencijala u predstojećoj godini. U tom smislu, tokom nekoliko meseci vođene su neformalne konsultacije sa predstavnicima Evropske unije, od kojih su najvažnije one sa visokom predstavnicom EU za spoljnu politiku i bezbednost, Federikom Mogerini.

Znakovi političke volje i posvećenosti napredovanju sve su očigledniji. Stanovništvo je s razlogom frustrirano zbog nedostatka mogućnosti izazvanog nerazrešenim političkim nepoverenjem i tenzijama. Nakon završenog izbornog ciklusa, vreme je za delanje, vreme za izgovore je prošlo. U mnogim praktičnim pitanjima, političke razmirice i propust da se u potpunosti primene tehnički sporazumi stavljaju neprihvatljiv teret na stanovništvo. Jedan od primera je da prekomerne administrativne prepreke nastavljaju da obeshrabruju putovanja i trgovinu, uprkos sporazumima koji bi navodno trebalo da ublaže te prepreke.

Dozvolite mi da navedem još jedan primer, koji je nastao tek pre nekoliko dana. U skladu sa svojim mandatom, UNMIK je nastavio da radi na svim pitanjima u okviru svojih ovlašćenja kako bi podržao sprovođenje Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, koji je UNMIK potpisao u ime Kosova 2006. godine. U praksi, predstavnici Prištine koji se bave CEFTA pitanjima prisustvuju svim sastancima CEFTA. Učešće UNMIK-a je u osnovi uvek bilo u skladu sa pravnim statutima. Uprkos pomenutim činjenicama, pojedini akteri su nedavno pokušali da ponovo politizuju – kroz javnu retoriku – ove inače veoma praktične,

funkcionalne i korisne dogovore. Dozvolite mi, da na ovom forumu, budem veoma jasan: učešće UNMIK-a će se nastaviti striktno u meri u kojoj to zahtevaju članice CEFTA, kako bi se obezbedila funkcionalnost sporazuma, koji za uzvrat podržava ekonomske mogućnosti širom regiona. UNMIK će jednako podržati svaki sporazum postignut od strane članica CEFTA koji bi im omogućio da zajedno rade na delotvoran način. Po našem mišljenju, takvi dogovori se najbolje postižu kroz razgovor zainteresovanih strana, a ne putem medija.

Gospodine predsedniče,

Prethodno sam pomenuo i pohvalio inicijativu predsednika Vučića o unutrašnjem dijalogu o stavu Srbije po pitanju Kosova. Takođe sam napomenuo da je premijer Edi Rama u Tirani naveo da takva unutrašnja preispitivanja neće izostati ni u Tirani ni u Prištini. Ovakvo razmišljanje unapred čini istinsku uslugu narodu, jer se time direktno suočava sa činjenicama. Lideri u Evropskoj uniji, bez obzira na mnoštvo većih globalnih izazova sa kojima se suočavaju, takođe su svoje usredsređeno angažovanje na region postavili kao prioritet. Sve strane bi sada trebalo da odigraju svoju ulogu. To je teza na kojoj počiva dijalog između Beograda i Prištine. Važno je da mogućnost za pokretanje održivog mirovnog procesa ne bude ugrožena nefleksibilnošću ili prostom neaktivnošću.

Gospodine predsedniče,

Dok dijalog i druge diplomatske inicijative mogu da obezbede novu osnovu za uspostavljanje mira, ozbiljan rad na rešavanju gorućih i hitnih pitanja takođe iziskuje energičnu posvećenost Prištine. Preko potrebno ostvarivanje ekonomskih mogućnosti i mogućnosti zapošljavanja, potreba za suzbijanjem korupcije u

javnom sektoru i obezbeđivanjem odgovornosti u javnom sektoru na svim nivoima, i, možda povrh svega, borba protiv organizovanog kriminala, ostaju ključni ciljevi.

Gospodine predsedniče,

Naša misija na Kosovu naročito deluje na lokalnom nivou kako bi podržala inicijativu onih koji teže da ostvare prednosti saradnje i pomirenja. Sredstva koja su nam na raspolaganju primenjujemo kako bi podržali lokalne inicijative kojima se oblikuje budućnost i perspektiva postkonfliktne generacije na Kosovu. Talenat ne poznaje granice rodne, etničke ili političke pripadnosti.

Nalazimo energiju u ovoj novoj vladi, koja već preduzima nove korake za rad u multietničkom partnerstvu. Nalazimo je u inicijativama širom regiona kako bi se uklonila pošast političkog uplitanja u rad pravosuđa i vladavinu prava. Nalazimo je u hrabrim inicijativama koje preduzimaju svi, kako bi se temeljno razmotrila pitanja koja će omogućiti Zapadnom Balkanu da nastavi da unapređuje svoje evropske aspiracije.

Takođe smo bili posvećeni pitanjima koja iziskuju više pažnje, neophodnim za pomirenje i izgradnju poverenja. Tu spadaju inicijative da se u politički proces uključe žene, da se pomogne u skretanju pažnje na neispričane priče lica pogođenih za vreme sukoba, da se promoviše uloga mladih u miru i bezbednosti i da se uradi više kako bi bili rešeni slučajevi mnogih lica koja se nakon rata još uvek vode kao nestala. U otvorenom smo partnerstvu sa svim vladama kako bismo rešili pomenuta pitanja. Mi, na isti način, prepoznajemo ogromne izazove u ostvarivanju slobode kulturnog i verskog identiteta, kao i borbe protiv ekstremnog

i uskogrudog razmišljanja, koje predstavlja pretnju i zlo ne samo u našem području, već trenutno i širom sveta.

Gospodine predsedniče,

UNMIK nastavlja da igra svoju ulogu radeći u smeru jačanja partnerstva sa svim međunarodno prisutnim akterima na terenu i svim uključenim stranama, pogotovo u vreme kada smo svedoci stvaranja nove dinamike u regionu. Konačni cilj Misije ostaje jasan, uz vašu podršku: održiv mir i mogućnosti koje on donosi pojedincima u ostvarivanju njihovih težnji i potencijala.

Hvala Vam, gospodine predsedniče.

KRAJ